Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 29 października 2015 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Dyrektywa 93/13/EWG — Umowa kredytu hipotecznego — Nieuczciwe warunki umowne — Postępowanie egzekucyjne — Powództwo przeciwegzekucyjne — Termin zawity

W sprawie C-8/14

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Juzgado de Primera Instancia nº4 de Martorell (Hiszpania) postanowieniem z dnia 28 października 2013 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 10 stycznia 2014 r., w postępowaniu:

BBVA SA, dawniej Unnim Banc SA,

przeciwko

Pedrowi Peñalvie Lópezowi,

Clarze López Durán,

Diegowi Fernándezowi Gabarrze,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Tizzano, wiceprezes Trybunału, pełniący obowiązki prezesa pierwszej izby, F. Biltgen, A. Borg Barthet, E. Levits (sprawozdawca) i S. Rodin, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Szpunar,

sekretarz: M. Ferreira,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 11 lutego 2015 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu BBVA SA, dawniej Unnim Banc SA, przez J. Rodrígueza Cárcama oraz B. Garcíę Gómez, abogados,

— w imieniu P. Peñalvy Lópeza i C. López Durán oraz D. Fernándeza Gabarra przez M. Alemany Canals, A. Martíneza Hiruelę, D. Morena Triga oraz V. Davalos Alarcón, abogados,

* Język postępowania: hiszpański.

— w imieniu rządu hiszpańskiego przez J. Garcíę-Valdecasas Dorrego, działającą w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez J. Baquer Cruza oraz M. van Beeka, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 13 maja 2015 r.

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 6 i 7 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. L 95, s. 29).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy BBVA SA, dawniej Unnim Banc SA (zwaną dalej „BBVA") a D. Fernándezem Gabarrem oraz P. Peñalvą Lópezem i C. López Durán w przedmiocie powództwa przeciwegzekucyjnego wniesionego w stosunku do egzekucji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, której przedmiotem są miejsce parkingowe i magazyn.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Przepis art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 stanowi:

„Państwa członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców [przez przedsiębiorców] z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków".

4 Artykuł 7 ust. 1 dyrektywy ma następujące brzmienie:

„Zarówno w interesie konsumentów, jak i konkurentów państwa członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców i dostawców [przez przedsiębiorców] z konsumentami".

Prawo hiszpańskie

5 Ley 1/2013, de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de deuda y alquiler social (ustawa 1/2013 o środkach służących wzmocnieniu ochrony dłużników hipotecznych oraz o restrukturyzacji długu i najmie socjalnym, zwana dalej „ustawą 1/2013") z dnia 14 maja 2013 r. (BOE nr 116, z dnia 15 maja 2013 r., s. 36373) zmieniła Ley de enjuiciamiento civil (kodeks postępowania cywilnego) z dnia 7 stycznia 2000 r. (BOE nr 7, z dnia 8 stycznia 2000 r., s. 575), który to z kolei został zmieniony przez decreto-ley 7/2013, de medidas urgentes de naturaleza tributaria, presupuestarias y de fomento de la investigación, el desarrollo y la innovación (dekret z mocą ustawy 7/2013 dotyczący pilnych środków o charakterze podatkowym lub budżetowym i wspierający badania, rozwój i innowacje) z dnia 28 czerwca 2013 r. (BOE nr 155, z dnia 29 czerwca 2013 r., s. 48767) (zwany dalej „kodeksem postępowania cywilnego").

6 Czwarty przepis przejściowy zawarty w ustawie 1/2013 (zwany dalej „spornym przepisem przejściowym”) odnosi się do postępowań egzekucyjnych wszczętych i niezakończonych przed wejściem w życie ustawy 1/2013. Przepis ten ma następujące brzmienie:

„1. Zmiany [kodeksu postępowania cywilnego] wprowadzone niniejszą ustawą mają zastosowanie do postępowań egzekucyjnych toczących się w dniu jej wejścia w życie wyłącznie w odniesieniu do czynności egzekucyjnych pozostających do przeprowadzenia.

2. W każdym wypadku w postępowaniach egzekucyjnych będących w toku w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, w których upłynął przewidziany w art. 556 ust. 1 [kodeksu postępowania cywilnego] dziesięciodniowy termin na wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego, strony, przeciwko którym toczy się egzekucja, dysponują miesięcznym terminem zawitym na wniesienie nadzwyczajnego powództwa przeciwegzekucyjnego opartego na istnieniu nowych podstaw powództwa przewidzianych w art. 557 ust. 1 pkt 7 i art. 695 ust. 1 pkt 4 [kodeksu postępowania cywilnego].

Miesięczny termin zawity liczony jest od dnia następującego po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, a wniesienie przez strony nadzwyczajnego powództwa przeciwegzekucyjnego będzie skutkowało zawieszeniem postępowania do czasu rozstrzygnięcia powództwa, zgodnie z art. 558 i nast. oraz art. 695 [kodeksu postępowania cywilnego].

Niniejszy przepis przejściowy ma zastosowanie do każdego postępowania egzekucyjnego, w którym nie nastąpiło objęcie nieruchomości w posiadanie przez nabywcę zgodnie z art. 675 [kodeksu postępowania cywilnego].

3. Także w toczących się postępowaniach egzekucyjnych, w których w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy rozpoczął już bieg przewidziany w art. 556 ust. 1 [kodeksu postępowania cywilnego] dziesięciodniowy termin na wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego, strony, przeciwko którym toczy się egzekucja, dysponują tym samym miesięcznym terminem zawitym na wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego opartego na istnieniu którejkolwiek z podstaw przewidzianych w art. 557 i 695 [kodeksu postępowania cywilnego].

4. Ogłoszenie niniejszego przepisu jest równoznaczne z pełnym i skutecznym powiadomieniem dla celów doręczenia, obliczania i terminów przewidzianych w ust. 2 i 3 niniejszego artykułu i w żadnym przypadku nie ma konieczności wydawania w tym zakresie odrębnego orzeczenia”.

7 Artykuł 556 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego ma następujące brzmienie:

„Jeżeli tytułem wykonawczym jest zasądzające orzeczenie wydane przez sąd powszechny lub polubowny albo ugoda mediacyjna, dłużnik, przeciwko któremu jest prowadzona egzekucja, w terminie dziesięciu dni od dnia doręczenia mu postanowienia, którym zasądza się wykonanie egzekucji, może wnieść powództwo przeciwegzekucyjne na piśmie, wskazując, iż miała miejsce zapłata lub wykonanie obowiązku zasądzonego w wyroku, wyroku sądu polubownego lub ugody, które musi wykazać dokumentami.

Można również wnieść powództwo przeciwegzekucyjne, wskazując na wygaśnięcie egzekucji czy też porozumienia i ugody zawartych w celu uniknięcia egzekucji, pod warunkiem że porozumienia te i ugody mają postać dokumentu notarialnego.

8 Zgodnie z art. 557 kodeksu postępowania cywilnego, dotyczącym postępowania przeciwegzekucyjnego opartego na tytułach innych niż orzeczenia wydane przez sądy powszechne i polubowne:

„1. W przypadku gdy egzekucja jest zarządzana na podstawie tytułów, o których mowa w art. 517 ust. 2 pkt 4–7, a także na podstawie innych dokumentów posiadających klauzulę wykonalności, o których mowa w art. 517 ust. 2 pkt 9, dłużnik, przeciwko któremu jest prowadzona egzekucja, może, w terminie i formie przewidzianych w poprzednim artykule, wnieść powództwo przeciwegzekucyjne opierając się wyłącznie na jednej z następujących podstaw:

[…]

7° tytuł zawiera nieuczciwe warunki umowne.

2. W przypadku wniesienia powództwa przeciwegzekucyjnego, o którym mowa w poprzednim ustępie, sekretarz sądowy wstrzymuje egzekucję poprzez środek organizacji postępowania”.

9 Artykuł 695 ust. 1 pkt 4 i art. 695 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego ma następujące brzmienie:

„1. W postępowaniach, o których mowa w niniejszym rozdziale, powództwo przeciwegzekucyjne dłużnika jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy opiera się na następujących podstawach:

[…]

(4) nieuczciwym charakterze warunku umowy, który stanowi podstawę egzekucji lub na podstawie którego ustalona została wysokość dochodzonej kwoty.

2. W przypadku wniesienia powództwa przeciwegzekucyjnego, o którym mowa w poprzednim ustępie, sekretarz sądowy wstrzymuje egzekucję i wzywa strony do stawiennictwa przed sądem, który wydał postanowienie o wszczęciu egzekucji. Termin posiedzenia nie może zostać wyznaczony wcześniej niż 15 dni od wezwania. Podczas tego posiedzenia sąd wysłuchuje stron, bada przedłożone mu dokumenty oraz w ciągu dwóch dni wydaje stosowne orzeczenie w formie postanowienia”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

10 Przed wejściem w życie ustawy 1/2013, które miało miejsce w dniu 15 maja 2013 r., BBVA wszczęła postępowanie w przedmiocie egzekucji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką przeciwko D. Fernándezowi Gabarrze, P. Peñalvie Lópezowi i C. López Durán. W tym dniu omawiane postępowanie jeszcze się nie zakończyło. Z akt sprawy przedłożonych Trybunałowi wynika, iż przedmiotem owej egzekucji są miejsce parkingowe i magazyn.

11 W dniu 17 czerwca 2013 r., czyli po upływie przewidzianego w spornym przepisie przejściowym miesięcznego terminu na wniesienie nadzwyczajnego powództwa przeciwegzekucyjnego w odniesieniu do egzekucji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, pozwani w postępowaniu głównym podnieśli przed sądem krajowym, że termin zawity wyznaczony w tym przepisie jest niezgodny z dyrektywą 93/13.

12 Po pierwsze bowiem, miesięczny termin zawity na powołanie się na nieuczciwy charakter warunków umownych znajdujących się w tytule wykonawczym był niewystarczający dla sądów, aby z urzędu skontrolować treść umów pożyczki lub kredytu zabezpieczonych hipoteką, z której prowadzona jest egzekucja, i tym bardziej dla konsumentów, aby powołać się na ewentualnie nieuczciwy charakter warunków tychże umów.

13 Po drugie, pozwani w postępowaniu głównym twierdzą, że skoro zgodnie z ust. 4 spornego przepisu przejściowego miesięczny termin zawity rozpoczynał bieg od dnia powiadomienia następującego poprzez publikację ustawy w dzienniku urzędowym, a nie w sposób zindywidualizowany, dostęp konsumentów do wymiaru sprawiedliwości był znacznie utrudniony, mimo że korzystali z pomocy prawnej.

14 Sąd odsyłający uważa, że dla wydania orzeczenia w zawisłej przed nim sprawie konieczne jest, aby Trybunał wypowiedział się w przedmiocie uzgodnienia zasady zawitości terminów procesowych, ściśle związanej z zasadą pewności prawa, z nieulegającą przedawnieniu ochroną z urzędu konsumenta w drodze stwierdzenia, że nieuczciwy warunek jest bezwzględnie nieważny i nie stanowi części umowy, jak przewiduje dyrektywa 93/13, zgodnie z interpretacją Trybunału w niedawnym orzecznictwie.

15 W tych okolicznościach Juzgado de Primera Instancia nº4 de Martorell (sąd pierwszej instancji nr 4 w Martorell, Hiszpania) postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytanie prejudycjalne:

„Czy jednomiesięczny termin ustanowiony przez [czwarty przepis przejściowy] ustawy o ochronie dłużnika hipotecznego, restrukturyzacji długu i wynajmu socjalnego należy interpretować jako sprzeczny z art. 6 i 7 dyrektywy 93/13?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

16 Poprzez swe pytanie sąd odsyłający stara się w istocie ustalić, czy art. 6 i 7 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, iż przepisy te stoją na przeszkodzie krajowemu przepisowi przejściowemu, takiemu jak sporny przepis przejściowy, który wyznacza konsumentom, w stosunku do których przed dniem wejścia w życie ustawy zawierającej ów przepis wszczęte zostało postępowanie w przedmiocie egzekucji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, niezakończone przed tym dniem, miesięczny termin zawity – liczony od dnia następującego po dniu wejścia w życie tej ustawy – na wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego opartego w szczególności potencjalnie na nieuczciwym charakterze warunków umownych.

17 Aby odpowiedzieć na to pytanie, należy przede wszystkim przypomnieć, że z utrwalonego orzecznictwa wynika, iż ustanowiony przez dyrektywę 93/13 system ochrony opiera się na założeniu, że konsument jest stroną słabszą niż przedsiębiorca, zarówno pod względem możliwości negocjacyjnych, jak i ze względu na stopień poinformowania (wyroki: Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, pkt 44; Sánchez Morcillo i Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, pkt 22).

18 Dla uwzględnienia faktu, że konsument jest stroną słabszą, art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 stanowi, iż nieuczciwe warunki umowne nie są wiążące dla konsumentów. Jest to przepis bezwzględnie obowiązujący, którego celem jest zastąpienie ustanowionej w umowie formalnej równowagi praw i obowiązków stron równowagą rzeczywistą, która przywraca równość stron (wyrok Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo).

19 Ponadto, ze względu na charakter i znaczenie interesu publicznego, jaki stanowi ochrona konsumentów mających taką słabszą pozycję, art. 7 ust. 1 rzeczonej dyrektywy wymaga od państw członkowskich, aby przewidziały stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami (wyroki: Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, pkt 68; Kásler i Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, pkt 78; a także Unicaja Banco i Caixabank, C-482/13, C-484/13, C 485/13 i C 487/13, EU:C:2015:21, pkt 30).

20 Trybunał podkreślił również, że krajowe postępowania egzekucyjne, takie jak postępowania w przedmiocie egzekucji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, podlegają wymogom ustanowionym w utrwalonym orzecznictwie dotyczącym skutecznej ochrony konsumentów (wyrok Sánchez Morcillo i Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, pkt 25).

21 Aby uwzględnić powyższe orzecznictwo, a w szczególności w następstwie wydania wyroku Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164), ustawa 1/2013 zmieniła między innymi przepisy kodeksu postępowania cywilnego odnoszące się do egzekucji z mienia obciążonego hipoteką. Tak oto w wypadku postępowań wszczętych po wejściu w życie ustawy 1/2013 powództwo przeciwegzekucyjne dłużnika oparte na nieuczciwym charakterze warunku umownego i wniesione w zwykłym terminie dziesięciu dni od dnia doręczenia pisma wszczynającego egzekucję umożliwia obecnie zawieszenie postępowania w przedmiocie egzekucji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką do momentu rozstrzygnięcia powództwa przeciwegzekucyjnego.

22 W ramach tej zmiany ustawodawczej sporny przepis przejściowy ma na celu uwzględnienie będących w toku w dniu wejścia w życie ustawy 1/2013 postępowań egzekucyjnych, w których wypadku dziesięciodniowy termin na wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego rozpoczął już bieg lub upłynął. Jak zaznaczył rzecznik generalny w pkt 34 swej opinii, pomimo iż wyroki Trybunału wywierają skutki ex tunc, a więc od dnia wejścia w życie interpretowanego przepisu, hiszpański ustawodawca uznał za konieczne wprowadzić mechanizm terminu przejściowego, by umożliwić również konsumentom, przeciw którym toczy się postępowanie egzekucyjne, wniesienie na etapie postępowania, w terminie wyznaczonym przez hiszpańskiego ustawodawcę, nadzwyczajnego powództwa przeciwegzekucyjnego, w oparciu między innymi o istnienie nieuczciwych warunków umownych.

23 Należy ocenić, czy – a jeżeli tak, to w jakim zakresie – dyrektywa 93/13 interpretowana w orzecznictwie Trybunału rozwiniętym między innymi w jego wyroku Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164) stoi na przeszkodzie dla mechanizmu terminu przejściowego przyjętego przez hiszpańskiego ustawodawcę i wprowadzonego ustawą 1/2013.

24 W tym względzie należy zauważyć, że w braku harmonizacji krajowych mechanizmów egzekucji przymusowej uregulowanie kwestii zasad terminu powództwa przeciwegzekucyjnego, jakie można wnieść w ramach postępowania w przedmiocie egzekucji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, rzeczywiście należy do wewnętrznego porządku prawnego państw członkowskich na mocy zasady ich autonomii proceduralnej. Niemniej jednak Trybunał podkreślił, że wspomniane zasady powinny spełniać podwójny warunek, a mianowicie nie mogą być mniej korzystne niż w przypadku podobnych spraw o charakterze krajowym (zasada równoważności) oraz nie mogą uniemożliwiać lub czynić nadmiernie utrudnionym wykonywania praw przyznanych konsumentom przez prawo Unii (zasada skuteczności) (wyroki: Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, pkt 50; Barclays Bank, C-280/13, EU:C:2014:279, pkt 37).

25 W odniesieniu, po pierwsze, do zasady równoważności należy zaznaczyć, że Trybunał nie dysponuje żadną informacją mogącą wzbudzać wątpliwości co do zgodności z tą zasadą spornego przepisu przejściowego.

26 Po drugie, jeśli chodzi o zastosowanie zasady skuteczności, Trybunał stwierdził również, że każdy z przypadków, w których powstaje pytanie, czy krajowy przepis proceduralny czyni niemożliwym lub zbyt utrudnionym stosowanie prawa Unii, należy rozpatrywać z uwzględnieniem miejsca danego przepisu w całości procedury przed poszczególnymi sądami krajowymi, jej przebiegu i jej cech szczególnych. Z tej perspektywy należy uwzględnić zasady, które stanowią podstawę krajowego systemu sądowniczego, takie jak zasada ochrony prawa do obrony, zasada pewności prawa oraz zasada prawidłowego przebiegu postępowania (wyrok Sánchez Morcillo i Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).

27 W ramach analizy cech terminu rozpatrywanego w postępowaniu głównym należy rozważyć aspekty przywołane w powyższym orzecznictwie. Jak zaznaczył rzecznik generalny w pkt 45 swej opinii, analiza ta musi dotyczyć dwóch aspektów, a mianowicie długości terminu zawitego określonej przez ustawodawcę oraz sposobu, w jaki następuje rozpoczęcie biegu przez ten termin.

28 Jeżeli chodzi, po pierwsze, o długość terminu, należy zaznaczyć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem wyznaczenie rozsądnych terminów zaskarżenia pod rygorem prekluzji praw w interesie pewności prawa jest zgodne z prawem Unii. Terminy takie nie czynią bowiem ze swej natury praktycznie niemożliwym lub nadmiernie utrudnionym wykonywania praw przyznanych przez porządek prawny Unii (wyrok Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).

29 Sąd stwierdził również, że wyznaczony termin musi rzeczywiście być wystarczający na przygotowanie i wniesienie skutecznego środka zaskarżenia (zob. podobnie wyrok Samba Diouf, C-69/10, EU:C:2011:524, pkt 66).

30 W niniejszej sprawie należy stwierdzić, że miesięczny termin ustanowiono, w drodze wyjątku, w przepisie mającym na celu zapewnienie konsumentom będącym stronami, przeciwko którym toczy się postępowanie egzekucyjne, w którym zwykły dziesięciodniowy termin na wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego rozpoczął już bieg lub upłynął, możliwości wniesienia w ramach tego samego postępowania nowego powództwa przeciwegzekucyjnego, nieprzewidzianego w momencie wniesienia danej sprawy do sądu.

31 Z tego względu należy uznać, że wobec miejsca zajmowanego przez sporny przepis przejściowy w całym postępowaniu w przedmiocie egzekucji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, nie wydaje się, aby miesięczny termin zawity na wniesienie nadzwyczajnego powództwa przeciwegzekucyjnego był rzeczywiście niewystarczający na przygotowanie i wniesienie skutecznego środka zaskarżenia; termin ten jawi się raczej jako rozsądny i proporcjonalny w świetle występujących praw i interesów.

32 Z powyższego wynika, że w świetle długości przyznanego konsumentowi terminu na wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego w postępowaniu w przedmiocie egzekucji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką będącym w toku w dniu wejścia w życie ustawy 1/2013 nie można uznać, aby sporny przepis przejściowy naruszał zasadę skuteczności.

33 Po drugie, jeśli chodzi o analizę drugiego aspektu cech terminu rozpatrywanego w postępowaniu głównym, dotyczącego wybranego przez ustawodawcę sposobu, w jaki rzeczony termin rozpoczyna bieg, należy poczynić poniższe uwagi.

34 Przede wszystkim bezsporne jest, że ustawa 1/2013 o ochronie dłużnika hipotecznego, restrukturyzacji długu i wynajmu socjalnego, której częścią jest sporny przepis przejściowy, ustanawia ramy prawne mające ogólny zakres. Ustawa ta weszła w życie w dniu opublikowania w *Boletín Oficial del Estado*.

35 Jako że przedmiotem ustawy 1/2013 jest wzmocniona ochrona obywateli w znacznej liczbie sytuacji związanych z kredytami hipotecznymi, w jej zakresie wyraźnie mieści się sytuacja konsumentów, przeciwko którym w dniu jej wejścia w życie toczy się postępowanie egzekucyjne w stosunku do ich mienia.

36 Owi konsumenci zostali w dniu wszczęcia przeciwko nim postępowania egzekucyjnego poinformowani w drodze indywidualnego powiadomienia, które doręczono im osobiście, o przysługującym im prawie wniesienia powództwa przeciwegzekucyjnego w terminie dziesięciu dni liczonym od dnia tegoż powiadomienia.

37 Niemniej jednak rzeczone powiadomienie, które nastąpiło przed dniem wejścia w życie ustawy nr 1/2013, nie zawierało informacji dotyczących przysługujących tym konsumentom praw wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego opartego na nieuczciwym charakterze warunku umownego stanowiącego podstawę tytułu wykonawczego, albowiem możliwość ta została wprowadzona w art. 557 ust. 1 pkt 7 kodeksu postępowania cywilnego dopiero przez ustawę 1/2013.

38 W tych okolicznościach, w świetle w szczególności zasad prawa do obrony, pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań, konsumenci nie mogli rozsądnie spodziewać się, iż będą korzystać z nowej możliwości wniesienia powództwa przeciwegzekucyjnego, skoro nie zostali poinformowani o tym na tej samej drodze proceduralnej, na jakiej dotarła do nich początkowa informacja.

39 W konsekwencji należy zaznaczyć, że sporny przepis przejściowy ustawy 1/2013, ze względu na fakt, iż przewiduje, że termin zawity rozpoczyna bieg bez osobistego poinformowania zainteresowanych konsumentów o możliwości wniesienia nowego powództwa przeciwegzekucyjnego w ramach postępowania egzekucyjnego, które zostało wszczęte jeszcze przed wejściem w życie rzeczonej ustawy, nie może zagwarantować pełnego korzystania z tego terminu, a więc i skutecznego wykonywania nowego prawa przyznanego przez omawianą zmianę ustawy.

40 Z uwagi bowiem na przebieg oraz szczególny i złożony charakter postępowania i mających zastosowanie przepisów istnieje znaczne ryzyko, że rzeczony termin upłynie bez możliwości skutecznego i użytecznego powołania się przez zainteresowanych konsumentów na swe prawa przed sądem ze względu w szczególności na to, iż nie znają oni lub nie rozumieją dokładnego zakresu tych praw (zob. podobnie wyrok Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, pkt 58 i przytoczone tam orzecznictwo).

41 W konsekwencji należy stwierdzić, że sporny przepis przejściowy narusza zasadę skuteczności.

42 W świetle ogółu powyższych uwag na zadane pytanie należy odpowiedzieć, że art. 6 i 7 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, iż przepisy te stoją na przeszkodzie obowiązywaniu krajowego przepisu przejściowego takiego jak w postępowaniu głównym, który wyznacza konsumentom, w stosunku do których przed dniem wejścia w życie ustawy zawierającej ów przepis wszczęte zostało postępowanie w przedmiocie egzekucji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, niezakończone przed tym dniem, miesięczny termin zawity – liczony od dnia następującego po dniu wejścia w życie tej ustawy – na wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego opartego w szczególności na zarzucanym nieuczciwym charakterze warunków umownych.

W przedmiocie kosztów

43 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Artykuły 6 i 7 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, iż przepisy te stoją na przeszkodzie obowiązywaniu krajowego przepisu przejściowego takiego jak w postępowaniu głównym, który wyznacza konsumentom, w stosunku do których przed dniem wejścia w życie ustawy zawierającej ów przepis wszczęte zostało postępowanie w przedmiocie egzekucji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, niezakończone przed tym dniem, miesięczny termin zawity – liczony od dnia następującego po dniu wejścia w życie tej ustawy – na wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego opartego w szczególności na zarzucanym nieuczciwym charakterze warunków umownych.

Podpisy